

**„FÓKUSZBAN A CSALÁD”
MAGYAR BÖLCSŐDÉK EGYESÜLETE
V. ORSZÁGOS KONGRESSZUS**

2007. november 7-9.

Gazdag örökség kis örökösöknek – Emlékezés Forrai Katalinra

Forrai Katalin szavai hangfelvételtől:

„Érdekes dolog ez a türelem, mert én mint kamaszlány, nagyon türelmetlen voltam és hirtelen haragú voltam – mint mondtam – elkényeztetett. És a háborúnak a szörnyűségei... nehezen éltük át a háborút. A vér; a halottak annyira leszűkítettek minden bajt, mert amit az ember olyan nagy bajnak gondolt, kiderült, hogy semmi ahhoz képest, ami egy háború, vagy emberek elpusztulása és a legkedvesebb barátainak elhurcolása, mert ez [t.i. amit az ember olyan nagy bajnak gondolt] mind bagatell. És akkor nagyon erősen megfogadtam magamban, hogy azt a türelmet, amit én otthon kaptam, azt tovább kell adnom mint pedagógusnak. Soha nem szabad haragudnom a gyerekekre és másra sem, mert a gyerek mindig jót akar. Csak vagy ügyetlen vagy

fejletlen vagy sokminden más oka lehet, de sosem akarja bántani, bosszantani a pedagógust. A másik dolog, hogy szintén a családban azt láttam, hogy ahol lehetett, mindig mindenkin segítettünk. És én úgy érzem, hogy énnekem is annyi ember segített az életben, hogy én azt sosem tudom visszaadni. Édesanyám halála után egymás után kaptam a jó, vagy hivatalos mostohákat vagy szellemi segítségeket. Ott állt mögöttem a mami után Készné Lukács Kató, ott állt mögöttem az Emma asszony, aki elmondta, hogy én milyen csodálatos vagyok, hogy tanuljak nyelveket, mert a világot be fogom járni, és azt sem tudtam, hogy mit csináljak, hogy csak egy kicsit hasonlítsak arra a képre, amit ő elképzelt rólam. Tehát az ő bizalma annyi erőt adott, hogy én ezt a türelmet és bizalmat sosem tudom eléggé visszaadni a jövő generációknak, az utánam jövőknek: hogy igenis, ők is lehetnek okosak, és sokszor okosabbak lehetnek, mint mi, akik már lassan kifelé ballagunk...”

Amit hallottunk, a Bartók Rádió műsorában tavaly hangzott el. A műsor szerkesztője Dimény Judit volt.

Ismerős volt a hang, sokak számára talán személyes élményeket is felidézett. Forrai Katalint hallottuk. Mennyi gyönyörű, őszinte gondolatot mondott el! Akik ismerték őt személyesen, tőle tanultak, vagy vele dolgoztak, tudják, hogy bizony sok-sok türelmet, segítséget, biztatást kaptunk mi is tőle. És pont azért tettünk meg valamit, vagy igyekeztünk még jobban teljesíteni, hogy egy *„kicsit is hasonlítsunk arra a képre, amit ő elképzelt rólunk...”*

Ha most itt lenne köztünk, biztosan azt mondaná: mindjárt énekeljünk valamit! S már szólna is a Megfogtam egy szúnyogot, a Hej, Jancsika, Jancsika, vagy éppen a Jöttem karikán kezdetű Kodály dal. Mindez a tőle megszokott egyszerű, közvetlen természetességgel akár énekelne, akár beszélne hozzánk.

Nemrégiben egy budapesti bölcsődében jártam. Lassan, talán egy kicsit illetlenül is, hallgatózva sétáltam végig a jellegzetes bölcsőde-illatú folyosókon.

Nagy nyugalom volt, csend... aztán innen onnan kis zörejeket, halk beszédet apró gyerekhangokat lehetett hallani. Kati néni azt mondaná: „hangicsálnak...” - gondoltam. Aztán egy folyosó szegletéből furulyaszó hallatszott, egy másik ajtó mögött lüktető mondóka, örömteli nevetés. Jó helyen járok.

Kati néni is örülne most: *él az örökség.*

Kati néni... így szólítottuk, talán az egész ország, mindneki, aki csak ismerte őt.

Ragyogó arcú, kedvességet árasztó, erőt sugárzó, varázslatos egyéniség: Forrai Katalin, a neve fogalom.

1926.szeptember 25-én született Debrecenben, és három évvel ezelőtt 2004. december 30-án halt meg Budapesten. Egyetlen nagy célt szolgált egész életében, hihetetlen alázattal és páratlan szakmai tudással, a magyar zenepedagógia ügyét, a kisgyermek zenei nevelését.

Itthon és a tengeren túl is elismertté tette a kodályi koncepciót, mint magyar nemzeti sajátosságot. **Oaklandtól** Sydneyig, Tokiotól Calgariyig mindenhol ismerték a nevét, az elsők között hívták rendszeresen a nemzetközi szakmai konferenciákra.

A Magyar Zenei Tanács első elnöke, a Zenei Nevelés Nemzetközi Társaságának (ISME-nek) és a Nemzetközi Kodály Társaságnak is az elnöke volt. Apáczai-Csere János- és a Brunsvik Teréz-díjjal jutalmazták, csak a legjelentősebbeket említve.

Pályáját Kodály Zoltán tanítványaként, a mester útmutatásaival kezdte a Csobánc utcai óvodában, de tanított a Brunsvik Teréz Óvónőkézőben, fontos feladatokat látott el az Országos Pedagógiai Intézetben.

1971-től a Bölcsődék Országos Módszertani Intézetének első munkatársai között volt, ahol tudományos kutatásokat végzett. Azt vizsgálta, hogyan hat a kisgyermek fejlődésére a zenei nevelés a születéstől három éves korig. Megfigyelései, vizsgálatai mellett nagy gondot fordított a gondozónők folyamatos zenei képzésére. Nemcsak a kisgyermekkor zenei nevelés módszertanát, fortélyait tanította meg a gondozónőknek, hanem fontosnak tartotta, hogy a felnőttek számára is megmutassa az éneklés és a játék örömet. Meggyőző erővel bizonyította, hogy a zenei nevelést nem elég az iskolában kezdeni, már a legkisebb korban táplálni kell a gyermeki lelket az énekszóval. Évtizedeken át gondozónők és óvónők nemzedékét képezte, akik a tőle kapott tudással apró gyerekek millióinak szereztek örömet, érzelmi gyarapodást.

Forrai Katalintól tanulni, vele dolgozni, mindenki számára élményt jelentett.

Amit ránk hagyott és ránk bízott, egy kivételes életmű. Felbecsülhetetlen gazdagság.

Az előttünk járó példa kötelez, megfelelni nem könnyű, magas a mérce.

Szabad-e panaszkodnunk: nehéz éveket élünk, sok a baj, sok a teher, minden változik, egyre rosszabb...

Szabad-e kifogásokat, kibúvókat találnunk?

Vajon mit mondana most Kati néni, ha itt lenne. Segítene. Megfontoltan, kedves bölcsességgel, mély emberséggel tanácsot adna, biztatna és bízna bennünk. Saját példájával járna előttünk, s tudom, nem a megalkuvást, nem a könnyebb utat választaná.

Egy beszélgetésünk alkalmával mondta: a gyerek mindig gyerek, a gyerek mindenhol gyerek. Szeretetre, biztonságra, törődésre, játékra, öröme vágyik. Ezt mindig és minden körülmények között meg kell kapnia. S mondta azt is gyakran, a kicsi olyan, mint a szivacs, ha jót nyújtunk a számára azt szívja magába, ha rosszat, akkor pedig azt, s ez utóbbival egy életre megmételtyezük.

Az örökség gazdag, de ahogy Kodály mondta: „nem lehet holt kincs a láda fenekén”

Örölnünk kell ennek a kincsnek, tudnunk kell vele sáfárkodni, ne hagyjuk, hogy a fényét veszítse!

Egy személyes dolgot mondanék, bocsánat érte, kicsit zavarban is vagyok, mégis elmondom. A bölcsődés énekkönyvemet - mindneki ismeri a kék könyvet: Ének a bölcsődében - Kati néni így dedikálta: „Ilinek, utódomnak, hogy tovább adja a fénylő fáklyát...”
Ezzel és sok mással, kijelölte számomra az utat. Bizalmat adtak a szavai, de egyben feladatot, elvárásokat is. Így, hogy most itt elmondtam, úgy érzem, méginkább meg kell felelnem. Kérem a segítségeteket, hogy minél többen vigyük és minél többeknek adjuk át a „fénylő fáklyát”!

Végül azt kívánom, hogy mindannyian, akik itt ültök, mindannyian, akikre gyerekeket bíznak, hogy leljétek örömtöket a munkátokban, a kicsinyek nevelésében!
Legyetek képesek megmutatni nekik a csodát, amit a művészet, a zenei nevelés ad. Tudjatok magatok is úgy boldogulni az életben, hogy közben a ránk hagyott gazdag örökséggel boldoggá tegyétek a kis örökösöket!

Budapest, 2007. november 7.

Gállné Gróh Ilona